

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2026 елның 28 маеннан

№ 135

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-уқыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә белем бирү турында» 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законының 67 нче маддәсе, «Балалар һәм яшьләрне тәрбияләү һәм укуыту, ял һәм сәламәтләнדרү оешмаларына санитар-эпидемиология таләпләре» СП 2.4 3648-20 санитария кагыйдәләрен раслау турында» Россия Федерациясе дүләр баш санитария табибының 2020 елның 28 сентябрдәге 28 номерлы карары, «Башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнең уку-уқыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибен раслау турында» Россия Федерациясе Мәгариф министрлығының 2020 елның 02 сентябрдәге 458 номерлы боерыгы нигезендә Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты карар бирә:

1. Башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча белем алу өчен 6 яшькә кадәр 6 айлык яшьтәге яки 8 яшьтән олырак балаларны Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә кабул итү Тәртибен (алга таба – Тәртип) расларга.

2. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда: <https://pravo.tatarstan.ru>, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында: <https://novosheshminsk.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карар басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары Булина Анна Ивановнага йөкләргә.

Житәкче

Р.Р. Фасахов

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитетының
2026 елның «28» маендагы
135 номерлы карары белән
расланган

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укыту программалары буенча укырга кабул итү тәртип (алга атаб - Тәртип) гамәлгә куючы функцияләрен башкаручы Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлегенә (алга таба – «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлеге» МУ) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укыту программалары буенча укырга кабул итүгә рөхсәт бирүне, шулай ук мәгариф бүлегенә һәм аңа буйсынган мәгариф оешмаларының үзара хезмәттәшлек тәртибен регламентлаштыра.

1.2. Әлеге Тәртип түбәндәге норматив документлар нигезендә эшләнгән:

- «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Шәхси мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон;

- Россия Федерациясә дөүләт баш санитария табибының «Балалар һәм яшьләренә тәрбияләү һәм укыту, ял һәм сәламәтләндрү оешмаларына санитар-эпидемиология таләпләре» СП 2.4 3648-20 санитария кагыйдәләрен раслау турында» 2020 елның 28 сентябрәндәге 28 номерлы карары;

- Россия Федерациясә Мәгариф министрлыгының «Башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча укырга кабул итү тәртибен раслау турында» 2020 елның 2 сентябрәндәге 458 номерлы боерыгы (алга табу текстында – Кабул итү тәртибе).

1.3. 6 яшь 6 айдан кечерәк яки 8 яшьтән өлкәнрәк балаларны башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча укыту өчен мәгариф оешмасынның беренче сыйныфына кабул итү гамәлгә куючы функцияләрен үтәүче «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлеге» МУ рөхсәте белән башкарыла.

1.4. Уку елы башына 6 яшь 6 айга житмәгән балаларны укыту гомуми белем бирү оешмасында әлеге яшьтәге балалар өчен белем бирү процессы

шартларына һәм оештыруга карата барлык гигиена таләпләрен үтәп башкарыла. Әгәр дә гомуми белем бирү оешмасы элге яшьтәге балалар өчен белем бирү процессы шартларына һәм оештыруга карата барлык гигиена таләпләрен үтәүне тәмин итмәсә, баланың медицина ягыннан каршылыклары булмаса, ата-аналар, аерым шартлар үтәлмәсә дә, балаларын укутуга язма ризалык бирергә хокуклы.

2. Эшне оештыру

2.1. Башлангыч гомуми белем программалары буенча белем алу өчен балаларны иртәрәк яки соңрак яшьтә кабул итүгә рөхсәт алу өчен, баланың эти-әниләре (законлы вәкилләре) турыдан-туры яки сайланган гомуми белем бирү учреждениесе аша «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлгегә» МУнә мөрәжәгать итәргә тиеш.

Эти-әни (законлы вәкил) гомуми белем бирү учреждениесенә мөрәжәгать иткәндә, соңгысы «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлгегә» МУнә түбәндәге документларны тапшыра:

- эти-әниләрнең (законлы вәкилләренең) билгеләнгән тәртиптә расланган гаризасы күчәрмәсе (Тәртипкә 1 нче кушымта);

- баланың билгеләнгән тәртиптә расланган туу турында таныклығы күчәрмәсе;

- сәламәтлек торышы буенча кире күрсәтмәләр булмавын раслый торган документның күчәрмәсе;

- гомуми белем бирү учреждениесенең мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен уку-укыту процессын оештыру шартларына карата гигиена таләпләрен үтәүне тәмин итү мөмкинлегенә булмавы турында ата-аналарны (законлы вәкилләрне) таныштыру хакында белешмә;

- мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен белем бирү процессы оештыруның аерым шартлары булмаганда балаларны укутуга эти-әниләрнең (канун вәкилләренең) ризалыгы.

2.2. Кабул итү турында карар кабул ителсә, комиссия секретаре гаризаны 1 сентябрьгә 6 яшь 6 айга житмәгән балаларны һәм 8 яшьтән олырак балаларны гомуми белем бирү учреждениесенә башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча укырга гаризаларны һәм кабул итүне һәм беренче сыйныфка кабул итүгә рөхсәт бирүне теркәү журналына терки (Тәртипкә 6 нчы кушымта).

2.3. Баланың ата-анасының (законлы вәкилләренең) гаризадагы имзасы белән үзләренең шәхси мәгълүматларын һәм баланың шәхси мәгълүматларын Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә эшкәртүгә ризалык бирелә (Тәртипкә 2нче кушымта).

2.4. Ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) гаризалары «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлгегә» МУ башлыгы боерыгы белән төзелә торган комиссия утырышында карала. Комиссия үзенең эшчәнлеген агымдагы елның 1 апреленнән 5 сентябренә кадәр алып бара. Комиссиянең эш сроклары ел саен «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлгегә» МУ боерыгы белән билгеләнә. Мөрәжәгать итүчеләргә комиссиянең эш урыны һәм вакыты турында бер атнадан да соңга калмыйча хәбәр ителә.

2.5. Комиссия эшенең предметы булып гомуми үсеш дәрәжәсенә яшь нормасын һәм баланың гомуми белем бирү учреждениесендә укуга психологик әзерлеген ачыклау тора. (Тәртипкә 5 нче кушымта).

2.6. «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлегә» МУ комиссия бәяләмәсе нигезендә мөрәжәгать итүчегә (ата-анасына яисә законлы вәкиленә) 6 яшь 6 айдан кечерәк яшьтәге балаларны беренче сыйныфка укырга кабул итү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында хәбәрнамә бирә; мөрәжәгать итүчегә (ата-анасына яисә законлы вәкиленә) 8 яшьтән өлкәнрәк яшьтәге балаларны беренче сыйныфка укырга кабул итәргә рәхсәт бирә. (Тәртипкә 3 нче; 4 нче кушымта).

2.7. «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлегә» МУ мөрәжәгать итүчегә комиссия карарыннан соң биш көн эчендә балаларны иртәрәк яисә соңгырак яшьтә башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча укырга кабул итүгә рәхсәт яисә аны бирүдән баш тарту турында дәлилленгән хәбәрнамә жиберә.

2.8. Балаларны башлангыч гомуми белем программалары буенча укырга иртәрәк яшьтә кабул итүгә рәхсәт бирүдән баш тарту түбәндәге очрақларда булырга мөмкин:

- әлеге Тәртипнең 2.1нче пунктында күрсәтелгән документларның тулы пакеты булмау;

- тиешенчә рәсмиләштерелмәгән документлар тәкъдим итү;

- мәктәпкәчә яшьтәге баланың ата-анасының (законлы вәкилләренең) мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен белем бирү процессын оештыру шартлары белән килешмәве;

- гомуми белем бирү учреждениесендә баланы укытуның психологик әзерлеге турында түбән диагностика бәяләмәсе (Тәртипкә 4 нче кушымта);

- сәламәтлек торышы буенча медицина каршылыклары булу.

2.9. Балаларны башлангыч гомуми белем программалары буенча укырга иртәрәк яки соңрак яшьтә кабул итүгә рәхсәт алганнан соң, гомуми белем бирү учреждениесе югарыда күрсәтелгән балаларны беренче сыйныфка тиешле гомуми белем бирү учреждениесенә Кабул итү кагыйдәләре буенча ала.

2.10. Балаларны башлангыч гомуми белем программалары буенча укырга соңрак яшьтә кабул итүгә рәхсәт бирелгән очракта, «Яңа Чишмә МР мәгариф бүлегә» МУ бу турыда Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының балигь булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясенә хәбәр итәргә тиеш.

2.11. Ата-аларның (законлы вәкилләренең) гаризалары, балаларны кабул итүгә рәхсәт, шулай ук кабул итүдән баш тарту турында хәбәрнамә махсус журналда теркәлә.

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-уқыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибенә 1 нче кушымта

Теркәлү номеры _____

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге башлыгына

_____
Ата-ананың (законлы вәкиленең),

кирәкмәгәнне сызарга

Фамилиясе _____

Исеме, атасының исеме _____

Теркәлү урыны (яшәү урыны) _____

Авыл _____

Урам _____

Өй _____ корп. _____ ф. _____

Телефон: өйдәге _____ кесә _____

Электрон почта адресы _____

Белем бирү учреждениесенә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак баланы агымдагы елның 01 сентябренә укырга кабул итүгә рәхсәт бирү турында гариза

Минем баламны _____

(баланың фамилиясе, исеме, атасының исеме)

Баланың көне, ае, туган елы _____

Баланың туган урыны _____

_____
(белем бирү учреждениесенең исеме)

башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча укырга беренче сыйныфына кабул итү өчен рәхсәт бирүгезне сорыйм

_____
Гомуми белем бирү учреждениесенең мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен белем бирү процессы шартларына һәм оештыруга карата гигиена таләпләрен тулысынча үтәп житкөрмәве турындагы мәгълүмат белән таныштым.

Белем бирү процесы шартларына риза(мын)/риза түгел(мен) (кирәкчесенең астына сызарга)

_____ (_____)

Гомуми белем бирү учреждениесенең уставы, белем бирү эшчәнлеген алып баруга лицензиясе, дәүләт аккредитациясе турында таныклыгы, белем бирү программалары һәм башка белем бирү эшчәнлеген оештыруны һәм гамәлгә ашыруны регламентлаштыручы документлар белән таныштым.

20___ елның «___» _____ (_____)

2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясы белән билгеләнгән тәртиптә, шәхси мәгълүматларны һәм баланың шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә риза

(имза)

Гаризага түбәндәге документларны терким (кирәклесен √ белән билгеләргә□):

- баланың туу турында таныклыгы күчермәсе;
- баланың законлы вәкиле (уллыкка алучы, опекун) вәкаләтләрен раслый торган документ күчермәсе;
- гариза бирүченең РФда булу хокукын раслый торган документ күчермәсе – чит ил гражданны яисә гражданлыгы булмаган затлар өчен;
- баланың сәламәтлеге торышы буенча укуга каршы күрсәтмәләр булмавын раслый сәламәтлеге торышы турында медицина белешмәсе;

Гаризаны карау нәтижеләре турында миңа почта адресы буенча, электрон почта адресы буенча, телефон аша (кирәклесенең астына сызарга) хәбәр итүгезне сорыйм.

Дата _____

Имза _____

Татарстан Республикасы Яңа
Чишмә муниципаль районының
гомуми белем бирү
учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан
кечерәк һәм 8 яшьтән олырак
балаларны башлангыч гомуми
белем бирүнең уку-уқыту
программалары буенча укырга
кабул итү тәртибенә
2 нче кушымта

Баланың шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык

Мин, _____

Фамилиясе, исеме, атасының исеме – булган очракта _____,

паспорт мәгълүматлары: _____,

серия номер (кем тарафыннан һәм кайчан бирелгән)

әни / эти (кирәклесен ассызыкларга) _____,

фамилиясе, исеме, атасының исеме, булган очракта, баланың туган көне

2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль закон нигезендә минем баламның шәхси мәгълүматларын «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль учреждениесендә автоматлаштыру чараларын кулланып яки кулланмыйча, шул исәптән архивларда саклау һәм аларга кереш тәэмин итү максатында мәгълүмет-телекоммуникация челтәрләренә урнаштыруны кертәп, эшкәртүгә ризалыгымны бирәм.

Эшкәртүгә ризалык бирелгән шәхси мәгълүматлар исемлегә:

- Баланың ФИАсы;
- баланың туган көне;
- адрес;
- туу турында таныклык мәгълүматлары;
- сәламәтлеге торышы турында мәгълүматлар.

Шәхси күрсәткечләрдән файдалану мөмкинлегенә баланың ата-анасына (законлы вәкилләренә), шулай ук «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль учреждениесе һәм гомуми белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренә бирелергә мөмкин.

Мин «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль учреждениесенә шәхси мәгълүматлар белән түбәндәге гамәлләрне (операцияләрне) башкару хокукын бирәм:

- жью;
- куллану;
- системалаштыру;
- аеру;
- туплау;
- блоклау;
- саклау;
- юк итү.
- төгәлләштерү (яңарту, үзгәртү);

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль учреждениесенә минем баламның эшкәртелә торган шәхси мәгълүматларын хисап бирелүче мәгълүматлар тәэмин итүне регламентлаучы федераль һәм муниципаль мәгариф идарә органнының норматив документлары белән билгеләнгән исемлекләргә (реестрларга) һәм хисап формаларына кертү хокукына мин риза.

Бу ризалык миём тарафтан _____ бирелде һәм _____ кадәр
гамәлдә

дата

дата

Мин үземә тиешле язма документны төзәтү юлы белән үз ризалыгымны кире кайтару хокукын саклыйм, ул минем тарафымнан «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарка комитетының мәгариф бүлегә» муниципаль учреждениесенә жибәрелә алырга, шул исәптән жибәрү турында хәбәр ителгән заказлы хат белән почта аша яки «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарка комитетының мәгариф бүлегә» муниципаль учреждениесенә кул куйганлыгы турында расписка белән шәхсән тапшырылырга мөмкин.

Имза _____

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибенә 3 нче кушымта

Агымдагы елның 1 сентябрә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак баланы укытуга
РИЗАЛЫК

20_____ елның «_____» _____

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлегә» муниципаль учреждениесе, гражданның (гражданканың) (яки МББУ администрациясенә үтенечен)

(теркәлү номеры _____ исемнән _____), аның «_____» _____ 20___ елда туган улы/кызы

_____ ,
(баланың фамилиясе, исеме, атасының исеме) укуга үтенечен һәм тапшырылган документларын карап чыкты

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрәдә 273-ФЗ номерлы, 1998 елның 24 июлендә 124-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә баланың төп гарантияләре турында» (2013 елның 02 июлендә үзгәрешләр белән) федераль законнары, Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының «Балалар һәм яшьләргә тәрбияләү һәм укыту, ял һәм сәламәтләндрү оешмаларына санитар-эпидемиология таләпләре» СП 2.4 3648-20 санитария кагыйдәләрен раслау турында» 2020 елның 28 сентябрәдә 28 номерлы карары, РФ Мәгариф министрлыгының «Башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча укуга гражданның кабул итү тәртибен раслау турында» 2020 ел елның 02 августындагы 458 номерлы боерыгы нигезендә, бу елның 1 сентябрә кадәр алты яшь алты айга житмәгән баланы укытуга рөхсәт бирә.

«Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитетының
мәгариф бүлегә»
муниципаль учреждение житәкчесе _____

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибенә 4 нче кушымта

6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укыту программалары буенча беренче сыйныфка укырга кабул итүгә рөхсәт бирүдән

БАШ ТАРТУ ТУРЫНДА ХӘБӘРНАМӘ

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль учреждениесе, гражданның (гражданның) (яки МББУ администрациясенә үтенечен)

_____ (теркәлү номеры _____ исемнән _____), аның «__» _____ 20__ елда туган улы/кызы

_____ (баланың фамилиясе, исеме, атасының исеме) укуга үтенечен һәм тапшырылган документларын карап чыкты

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы, 1998 елның 24 июлдәгә 124-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә баланың төп гарантияләре турында» (2013 елның 02 июлдәгә үзгәрешләр белән) федераль законнары, Россия Федерациясе дәүләт баш санитария табибының «Балалар һәм яшьләргә тәрбияләү һәм уку, ял һәм сәламәтләндрәү оешмаларына санитар-эпидемиология таләпләре» СП 2.4 3648-20 санитария кагыйдәләрен раслау турында» 2020 елның 28 сентябрдәгә 28 номерлы карары, РФ Мәгариф министрлыгының «Башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча укуга гражданны кабул итү тәртибен раслау турында» 2020 ел елның 02 августындагы 458 номерлы боерыгы нигезендә, бу елның 1 сентябрнең кадәр алты яшь алты айга житмәгән баланы укуга рөхсәт бирүдән баш тарту турында хәбәр итә.

_____ баланың ФИО, туу датасы

_____ башлангыч гомуми белем бирү программалары буенча укырга кабул итмәүнең

сәбәбе: _____

(сәбәп(ләр)не күрсәтү)

«Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитетының
мәгариф бүлеге»
муниципаль учреждение житәкчесе _____

Башк.

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 6 яшь 6 айдан кечерәк һәм 8 яшьтән олырак балаларны башлангыч гомуми белем бирүнең уку-укуыту программалары буенча укырга кабул итү тәртибенә 5 нче кушымта

Мәктәпкә балаларның психологик әзерлеге диагностикасы

№	БИРЕМ	ҮТӨЛҮ БИЛГЕСЕ
I. Игътибар		
1.	1 нче бирем. Пьерон-Рузер методикасы. Бала алдына методиканың чиста бланкы куела. Психолог, үрнәкнең буш фигураларын (бланкның сул як өске өлешендә) тутырып, әйтә: Инструкция. «Карагыз әле, менә бу квадратта мин нокта куям, өчпочмакта - менә мондый сызыкча (вертикаль), түгәрәкне буш калдырам, анда бернәрсә дә ясамыйм, ә ромбта - менә болай сызыкча (горизонталь). Башка барлык фигураларны да мин сезгә күрсәткәнчә үзегез тутырырсыз» (кайда һәм нәрсә ясарга - телдән тагын бер кат кабатларга). Мин «туктарга» дигәч, сезгә туктаган урыныгызга менә шундый сызык куярга кирәк (үрнәктә күрсәтергә) һәм аннары киләсе фигурадан эшнә дәвам итәрсез. Үрнәк белән бит бала эшләп бетергәнчә алдында кала. Бала эшли башлагач, психолог секундомерны кушып, баланың һәр 1 минут эчендә тутырган бланк фигуралары санын терки. Гомуми эш вакыты 3 минут	<p>бланкның 100 һәм аннан да күбрәк фигураларын уртача 3 минутка кадәр вакыт эчендә, хатасыз яки бер хата белән тутыру</p> <p>4 балл</p> <hr/> <p>бланкның 90-99 фигурасын уртача 3 минутка кадәр вакыт эчендә хатасыз яки бер хата белән тутыру, яки 3 минут эчендә 99 дан күбрәк фигураны 2дән 3кә кадәр хата белән тутыру</p> <p>3 балл</p> <hr/> <p>бланкның 80-89 фигурасын уртача 3 минутка кадәр вакыт эчендә хатасыз яки бер хата белән тутыру, яки 3 минут эчендә 89 дан күбрәк фигураны 4тән 5кә кадәр хата белән тутыру</p> <p>2 балл</p> <hr/> <p>бланкның 70-79 фигурасын уртача 3 минутка кадәр вакыт эчендә хатасыз яки бер хата белән тутыру, яки 3 минут эчендә 79 дан күбрәк фигураны бдан 7гә кадәр хата белән тутыру</p> <p>1 балл</p> <hr/> <p>70 тән кимрәк фигура тутыру яки күпсанлы хаталар җибәру</p> <p>0 балл</p>
II. Үзрегуляция һәм эшчәнлекне оештыру.		
2.	2 нче бирем. «Биремнәр» Төркем ысулы белән үткәрелә, балаларга биремнәр белән бланк тәкъдим ителә. Тестны башкару вакыты - 5-7 минут. Биремнәр тексты гадәти темпта укыла. һәр бирем бер тапкыр гына укыла, кабатлау рөхсәт ителми. Инструкция: А) Балалар, бу биремнәрне башкаруда сез бик игътибарлы һәм аңлы булырга тиешсез. Сезнең бурычыгыз - минем гади биремнәрнең һәрберсен тиз һәм	<p>Үзрегуляция бәясә:</p> <p>4 балл барлык 6 бирем дә дәрәс башкарылган</p> <p>3 балл 5 бирем дәрәс башкарылган</p> <p>2 балл 4 бирем дәрәс башкарылган</p> <p>1 балл 3 бирем дәрәс башкарылган</p> <p>0 балл 3 биремнән кимрәк дәрәс башкарылган</p> <p>Үзтикшерерү бәясә:</p>

хатасыз башкару. һәр биремне сезгә бирелгән бланкның алты квадратының берсендә башкарасыз. Мин «туктарга» дигәч, биремне башкаруны тәмамлайсыз. Б) Хәзер мин нинди биремнәрне башкарырга кирәк булганын яңадан әйтәчәкмен, сез үз рәсемнәрегезнең дәрәс эшлэгәнме икәнлеген тикшерерсез. Кем хатасын күрә, икенче таблицада дәрәс рәсем ясагыз. Игътибар белән тыңлагыз.....	4 балл	бирембаштан ук дәрәс башкарыла, яки барлык жибәрелгән хаталар төзәтелә;
	3 балл	75% хаталар табылган һәм төзәтелгән;
	2 балл	50% хаталар табылган һәм төзәтелгән;
	1 балл	25% хаталар табылган һәм төзәтелгән;
	0 балл	хаталарын тапмый.

III. Күрү - мотор координациясе.

3. 3 нче бирем. «Бизәкне дәвам итегез» биреме (Г.Ф. Кумарина методикасының модификацияләнгән варианты) Биремнең максаты: күрү анализының үсеш дәрәжәсен, тактадан кабул ителгән күрү образын тотарга һәм эш кәгазенә күчерү сәләтен барлыкка китерү; закончалык билгели белүне, үзконтрольгә һәм үз-үзеңне өйрәтүгә сәләтен ачу. Күрсәтмә. Монда өч бизәк ясалган. (Белгеч бланкта бизәкләр урнашкан урынны бармагы белән күрсәтә.) ..... Күрсәтмәнең төп өлешен ике тапкыр кабатларга мөмкин: Гади карандаш алыгыз һәм юл ахырына кадәр бизәкне дәвам итегез. Балаларның игътибарын бизәкләргә юнәлткәндә, белгеч бернинди очракта да бизәк элементларын нинди дә булса формада атарга тиеш түгел: «П, Л га охшаган», «зур М һәм кече Л» һ.б. кебек. Биремне болай тупас гадиләштерү куелган максатларның үтәлешенә тиешле бәя биреп булмауга китерә.	Графомотор күнекмәләрен бәяләү:	
	4 балл	бизәк ясаганда, сызыклар тигез, өзекләр юк
	3 балл	бизәк ясаганда сызыклар тигез, өзекләр юк биремне үтәгәндә бала карандашын кәгаз элементларның зурлыгын үзгәртү, бирем жибәрелгән(тигез булмаган сызыклар, тайпылышлар һәм бизәк чикләреннән чыгып китү);
	2 балл	бирем башкаруда 2 дән күбрәк хата ясалган өзеклекләр, кискен почмаклар, тайпылыш чыгып китү);
	1 балл	эгәр төгәл кабатланган бизәкләр булмаган почмаклар һәм тайпылышлар.
	0 балл	
	Закончалыкларны билгеләгән өчен бәя:	
	4 балл	барлык закончалыклар да дәрәс билгеләнмәгән төсләр чиратлашу закончалыгы үтәлгән;
	3 балл	барлык закончалыклар да дәрәс билгеләнмәгән төсләр чиратлашу закончалыгы үтәлгән; ләкин бозылган, элементлар төзүдә хаталар бар;
	2 балл	закончалык билгеләгәндә 1-2 хата жибәрелгән бозылган;
	1 балл	закончалык билгеләүдә 3 дән күбрәк хата бозылган;
	0 балл	закончалык билгеләнмәгән.
	Һәр бизәк аерым бәяләнә	
	Үзтикшерерү бәясе:	
4 балл	бирембаштан ук дәрәс башкарыла, яки төзәтелә;	
3 балл	2 бизәктә ясалган барлык хаталары тапмый;	
2 балл	1 бизәктә ясалган барлык хаталары тапмый;	
1 балл	1-2 хата тапкан һәм төзәткән;	
0 балл	хаталарын тапмый.	

IV. Математик кузгаллаулар

4.	<p>№4 «Сана, чагыштыр, тутыр» биреме.</p> <p>Күрсәтмә (күрсәтмә этаплар буенча бирелә, 2 тапкырдан артык кабатланмый).</p> <p>1. Биттә ничә түгәрәк сурәтләнгәнән санап карагыз, һәм цифрлар рәтендә кирәкле цифрны эйләнә белән әйләндерегез (курсәтергә — бланкта кайсы жирдә түгәрәкләр санын күрсәтүче тиешле цифрны әйләндереп алырга кирәклекне).</p> <p>2. Ничә квадрат сурәтләнгән (курсәтергә — бланкта кайсы жирдә тиешле цифрны әйләндереп алырга кирәклекне), һәм кирәкле цифрны саннар рәтендә тамгалагыз.</p> <p>3. Көгазынең фигуралар күбрәк булган ягына карандаш белән плюс куегыз.</p> <p>4. Квадратлар һәм түгәрәкләр саны тигез булсын өчен, артык фигураларны сызыгыз.</p> <p>Гади карандаш алыгыз һәм эшли башлагыз.</p>	<p>Математик күзаллаулар бәясе:</p> <p>1. Санау</p> <p>4 балл фигураларны «9» га кадәр дөрес санау, число белән фигуралар санын дөрес бәйләү</p> <p>3 балл битнең бер ягында «9» га кадәр фигураларны дөрес санамау яки битнең бер ягында число белән фигуралар санын дөрес бәйләмәү</p> <p>2 балл битнең бер ягында «9» га кадәр фигураларны дөрес санамау яки битнең ике ягында да число белән фигуралар санын дөрес бәйләмәү</p> <p>1 балл «9» кадәр фигураларны дөрес санамау</p> <p>0 балл һәм сан белән фигуралар санын дөрес бәйләмәү</p> <p>биремне башкарудан баш тарту</p> <p>2. Чагыштыру:</p> <p>4 балл «зуррак-кечерәк» төшенчәләре формалашкан.</p> <p>0 балл «зуррак-кечерәк» төшенчәләре формалашмаган</p> <p>3. Тигезлеккә китерү:</p> <p>4 балл Биремне күрсәтмә буенча дөрес үтәгән</p> <p>3 балл Бирем дөрес үтәгән, ләкин күрсәтмә буенча түгел (квадратларны ясап бетергән)</p> <p>2 балл Күрсәтмәне аңлаган, ләкин биремне дөрес үтәмәгән</p> <p>1 балл Күрсәтмәне аңламаган, биремне үтәмәгән</p> <p>0 балл Биремне башкарудан баш тарту</p>
V. Уйлау процессы		
5.	<p>5 нче бирем. «Фигураларны буяу» (Н.Я. Чутко методикасы)</p> <p>Биремнең максаты: күрсәтмә материалны (геометрик фигураларны) мөстәкыйль табылган нигез буенча классификацияләү күнекмәләрен ачыклау.</p> <p>Күрсәтмә:</p> <p>Хәзер бу фигураларны игътибар белән карагыз һәм һәр төркемдә бертөрле фигуралар булырлык итеп, аларны күңелегездән берничә төркемгә бүлегез. Һәр төркемнең фигураларын бертөрле төскә буярга кирәк. Бертөрле фигуралар төркемен ничәне тапкансыз икән, сезгә шулкадәр төрле төслә</p>	<p>Фикерләү процессларын бәяләү (классификация):</p> <p>4 балл өчпочмаклар өч төркем бүленгән (3 тигез янлы өчпочмак, 3 тигез яклы һәм 3 турыпочмаклы өчпочмак - исемнәре укытучы өчен бирелә) бер хата жибәрелгән (туры һәм кирегә борылган торыштагы бертөрле фигураларны аермау яки туры һәм көзге торышындагы бертөрле фигураларны аермау)</p> <p>3 балл ике хата жибәрелгән (туры һәм кирегә борылган торыштагы һәм туры һәм көзге торышындагы бертөрле фигураларны аермау)</p> <p>2 балл өч хата жибәрелгән (туры һәм кирегә борылган торыштагы һәм туры һәм көзге торышындагы бертөрле фигураларны аермау)</p> <p>1 балл өч хата жибәрелгән (туры һәм кирегә борылган торыштагы, туры</p>

	карандашлар кирек булачак. Төснө үзегез сайлагыз". (Бирем ике тапкырдан артык кабатланмый.)	0 балл	көзгө торышындагы бертөрлө фигураларны аермау, һәм шулай ук төрлө өчпочмакларны аермау) фигураларны аңламыйча хаотик буяу.
6.	6 нчы бирем «Бишенчесе артык» Күрсәтмә: Бу карточкада биш рәт сурәтләнгән, һәр рәттә 5 әйбер, дүртесе уртақ берәр нәрсәгә ия (бер-берсенә туры килә), ә берсе туры килми. Монда нинди әйбер артык икәннен тап һәм аны сызып ташла.	4 балл 3 балл 2 балл 1 балл 0 балл	УФикерләү процессларын бәяләү (артыгын төшереп калдыру): барлык 5 бирем дә дәрәс үтәлгән 4 бирем дәрәс үтәлгән 3 бирем дәрәс үтәлгән 2 бирем дәрәс үтәлгән 2 биремнән эзрәгә дәрәс үтәлгән
VI. Аваз-хәрәф анализы, синтез, фонематик кабул итү			
7.	7 нче бирем «Сүзләр» Күрсәтмә: Тактага карагыз. Хәзер мин сезгә шакмакларга язарга кирек булган сүзнә әйтермен, бер шакмак — бер аваз. Шакмакка плюс билгесе куябыз, менә шулай (күрсәтелә). Мәсәлән, ӨЙ сүзе. Бу вакытта педагог ӨЙ сүзен ачык әйтә һәм балаларга авазларны шакмакларда ничек тамгаларга кирәген күрсәтә. ӨЙ сүзүндә өч аваз: Ө, Й (шакмакларга плюслар куялар). Күрсәтсез, монда берничә артык шакмак бар. Аларда без бернәрсә дә тамгаламыйбыз, чөнки ӨЙ сүзүндә бары ике аваз гына. Шакмаклар сүздәгә авазлардан күбрәк булырга мөмкин. Игътибарлы булыгыз! Хәзер гади карандаш алыгыз. Мин сүз әйтермен, сез дә үз битләрегездәгә шакмакларда һәр авазны тамгалагыз (бу вакытта белгеч бланкта кая плюс куярга кирек икәнлеген күрсәтә). Белгеч балаларның биремне ничек үтәүләрен күзәтә һәм күзәтүләрен исемлегендә аларның эшенең үзенчәлекләрен тамгалый. Кирек булганда сүзнә кабатларга мөмкин, ләкин ике-өч тапкырдан артык түгел.	4 балл 3 балл 2 балл 1 балл 0 балл	Аваз-хәрәф анализы өчен бәя: шакмакларны тиешле күләмдә һәм төшереп калдыруларсыз плюслар белән хатасыз тутыру, мөстәкыйль бер тапкыр төзәтүләр (икедән артмаска тиеш) рөхсәт ителә бер хата һәм мөстәкыйль бер тапкыр төзәтүләр яки берничә үзә үзгәртү (икедән күбрәк) шакмакларны плюслар белән тутыруда 2 хата бар, шул ук вакытта бер-ике мөстәкыйль төзәтү рөхсәт ителә <i>өч хата һәм бер-ике мөстәкыйль төзәтмәләр булганда шакмакларны плюслар белән дәрәс тутырмау шакмакларны плюслар белән дәрәс тутырумау, өч һәм күбрәк хата (аерым шакмаклардагы плюслар, сүз составына карамыйча барлык шакмаклардагы плюслар, шакмаклардагы рәсемнәр һ.б.)</i>
8.	8 нче бирем «Фонематик кабул итү». Күрсәтмә: Бу карточкада алты пар рәсем сурәтләнгән. Карандаш алыгыз. Хәзер без сезнең белән мин әйткән рәсемнәрне сызып бетерербез: чалгы, түбә, эссе, утын, тычкан, көзән	4 балл 3 балл 2 балл 1 балл 0 балл	Фонематик кабул итүгә бәя: барлык 6 бирем дә дәрәс үтәлгән, хата булган очракта — үзә төзәтү барлык 5 бирем дә дәрәс үтәлгән 4 бирем дәрәс үтәлгән 3 бирем дәрәс үтәлгән 2 һәм аннан да эзрәк бирем дәрәс үтәлгән

9.	<p>9нчы бирем «Аваз синтезы» Биремнең максаты: аваз синтезын үтәү осталыгын ачыклау. Күрсәтмә: Рәсемнәрнең беренче авазлары буенча сүзне төзегез һәм битнең уң ягында сурәтләнган әйбер белән тоташтырыгыз</p>	<p>Аваз синтезын бәяләү:</p> <table border="0"> <tr> <td data-bbox="818 176 906 205">4 балл</td> <td data-bbox="980 176 1377 205">барлык 5 бирем дә дөрес үтәлгән</td> </tr> <tr> <td data-bbox="818 222 906 252">3 балл</td> <td data-bbox="980 210 1377 273">барлык 5 бирем дә дөрес үтәлгән, хата очрагында – үз-үзен төзәтү;</td> </tr> <tr> <td data-bbox="818 268 906 298">2 балл</td> <td data-bbox="980 268 1247 298">4 бирем дөрес үтәлгән</td> </tr> <tr> <td data-bbox="818 306 906 336">1 балл</td> <td data-bbox="980 306 1247 336">3 бирем дөрес үтәлгән</td> </tr> <tr> <td data-bbox="818 344 906 373">0 балл</td> <td data-bbox="980 344 1377 407">2 һәм аннан да азрак бирем дөрес үтәлгән</td> </tr> </table>	4 балл	барлык 5 бирем дә дөрес үтәлгән	3 балл	барлык 5 бирем дә дөрес үтәлгән, хата очрагында – үз-үзен төзәтү;	2 балл	4 бирем дөрес үтәлгән	1 балл	3 бирем дөрес үтәлгән	0 балл	2 һәм аннан да азрак бирем дөрес үтәлгән
4 балл	барлык 5 бирем дә дөрес үтәлгән											
3 балл	барлык 5 бирем дә дөрес үтәлгән, хата очрагында – үз-үзен төзәтү;											
2 балл	4 бирем дөрес үтәлгән											
1 балл	3 бирем дөрес үтәлгән											
0 балл	2 һәм аннан да азрак бирем дөрес үтәлгән											

